

LEIDRAAD BIJ DE E-WERK STARTERSKIT

WAAROM EEN STARTERSKIT E-WERKEN ?

Elke dag staan er zonder uitzondering tientallen kilometers file in Vlaanderen.

Met zijn allen staan we jaarlijks 9,2 miljoen uur in de file (Bron. Ministerie van Mobiliteit). Meer en meer wordt e-werken dan ook als een belangrijke schakel in de mobiliteits- en bereikbaarheidsplannen van de Vlaamse ondernemingen opgenomen.

Maar zoals we allemaal weten, staan tussen droom en daad wetten, praktische bezwaren en vooroordelen in de weg. Het invoeren van e-werken lijkt immers dikwijls complex omdat we er verschillende disciplines in onze organisatie voor moeten inschakelen : ICT, Juridisch, HR, Financieel, ... Voor alle facetten bestaan er vandaag echter oplossingen en dit document geeft u een leidraad om met e-werken op een eenvoudige manier van start te gaan.

VOOR WIE ?

In deze starterskit vindt eenieder die betrokken is bij het invoeren van e-werken binnen zijn of haar organisatie de nodige gegevens, achtergrondinformatie en praktische tips.

We richten ons daarbij zowel naar Algemeen directeuren, Personeelsverantwoordelijken, IT managers, Bedrijfsjuristen als Financiële controllers.

We gaan in deze starterskit in op alle vormen van e-werken : telethuiswerken, werken in satellietkantoren en telecenters en mobiele telewerkers.

We proberen daarbij aan te geven hoe e-werken zowel in grote, middelgrote als in kleine ondernemingen succesvol kan ingevoerd worden.

HOE DEZE STARTERSKIT GEBRUIKEN ?

DEEL I : EEN GIDS TOT E-WERKEN.

Eerst en vooral moet u zich de vraag stellen of e-werken binnen uw onderneming mogelijk is. Het hoofdstuk **'Positionering van e-werken'** helpt u daarbij in algemene termen te beslissen of e-werken nuttig kan zijn voor uw onderneming. In dit hoofdstuk zullen we eveneens een aantal **'vooroordelen en misverstanden'** over e-werken behandelen.

In het hoofdstuk **'Economische voordelen van e-werken'** gaan we in op de financiële én niet-financiële baten en kosten van e-werken. Het regelateerde on-line rekenmodel moet u toelaten om een rendementsstudie te doen van het invoeren van e-werken voor uw eigen bedrijfssituatie.

We sluiten dit deel af met een stappenplan onder de vorm van een **projectaanpak** om met e-werken te starten.

DEEL II : PRAKTISCHE ASPECTEN VAN E-WERKEN

In de daarop volgende hoofdstukken gaan we meer praktisch in op welke manier u e-werken in uw onderneming kan invoeren. In dit praktische luik van het document starten we met de consequenties op vlak van personeelszaken en de manier waarop u e-werkers moet managen : **'Human Resource Aspecten van e-werken'**.

Een tweede hoofdstuk focust op de juridische formaliteiten en aandachtspunten die voldaan moeten zijn vooraleer er personeelsleden van uw onderneming kunnen e-werken : **'Juridische Aspecten van e-werken'**.

Als laatste hoofdstuk in dit praktische luik gaan we in op de informatica-technische componenten die uw bedrijfsinformatica moeten klaarmaken voor e-werkers : **'Technische aspecten van e-werken'**.

APPENDICES.

Tenslotte vindt u een reeks ondersteunende informatie en hulpmiddelen : in de appendices of op de website www.ewerken.be kan u terecht voor 'Nuttige links' , 'Wat doet de overheid voor u ?' ; verschillende 'checklists' en tenslotte ook een set 'voorbeeld-documenten' die de weg naar e-werken voor uw onderneming kunnen effenen.

WWW.EWERKEN.BE

Op de website www.ewerken.be zal dit document verder actueel gehouden worden. U kan er in de downloadsectie steeds terecht voor de laatste aangepaste versie van dit document.

VEEL SUCCES !.

De initiatiefnemers zijn ervan overtuigd dat u in dit document voldoende informatie kan vinden om uw praktische vragen in verband met e-werken te beantwoorden en wensen u veel succes met uw e-werkproject.

LEIDRAAD BIJ DE E-WERK STARTERSKIT	1
VOORWOORD DOOR PROF. M. WALRAVE	5
DEEL I : EEN GIDS TOT E-WERKEN	
POSITIONERING VAN E-WERKEN	8
Positionering van e-werken	9
Vooroordelen en misverstanden in verband met e-werken	16
ECONOMISCHE VOORDELEN VAN E-WERKEN	19
Inleiding	20
Baten van e-werken	21
Kosten van e-werken	23
Wat doet de overheid voor u ?	24
Hoe de return on investment berekenen ?	26
STAPPENPLAN	27
DEEL II : PRAKTISCHE ASPECTEN VAN E-WERKEN	
HUMAN RESOURCE ASPECTEN VAN E-WERKEN	30
Richtlijnen voor het opstellen van een policy	31
Handleiding voor het managen van e-werkers	43
JURIDISCHE ASPECTEN VAN E-WERKEN	45
Inleiding	46
Teleshuiswerk: De 'Doorsnede' Van Telewerk En Huisarbeid	47
Het juridisch kader	49
Slotbeschouwing	61
TECHNISCHE ASPECTEN VAN E-WERKEN	62
De Rol Van ICT Bij E-Werken	63
De juiste ICT-infrastructuur	64
Communicatietechnologieën	66
Software voor E-werken	75
Security bij e-werken	82
VPN: Virtual Private Network	84
APPENDICES	91
Bronvermeldingen	92
Nuttige links	93
Dankwoord	95
Uitgebreide Inhoudstafel	96

VOORWOORD DOOR PROF. M. WALRAVE

Prof. Dr. Michel Walrave is verbonden aan de Universiteit Antwerpen, Faculteit Politieke & Sociale Wetenschappen, Departement Communicatiewetenschappen. Hij verricht onderzoek over ontwikkelingen binnen de informatiemaatschappij, onder andere over telewerken in ons land. Hij is eveneens betrokken bij enkele Europese en Vlaamse projecten terzake.

In de ban van de ring- en andere werken, slaan overheid en bedrijven de handen in elkaar om alternatieven te vinden waarmee we een mobiliteitschaos kunnen omzeilen. Niet enkel in de huidige Antwerpse situatie, maar ook in en rondom andere steden wordt het oplossen van mobiliteitsproblemen een prangende kwestie. Het systematisch implementeren van e-werken in een organisatie kan, naast het opvoeren van de mogelijkheden en de frequentie van het openbaar vervoer, hiertoe een bijdrage zijn. Het structureel invoeren van e-werken, vermindert namelijk de mobiliteitsnoden voor woon-werkverkeer.

**DE ROOTS VAN
E-WERKEN LIGGEN IN DE
ZOEKTOCHT NAAR EEN
OPLOSSING VOOR
MOBILITEITS-PROBLEMEN.**

Plaats- en tijdsafhankelijk werken dankzij ICT, kan dus onder meer de mobiliteitsproblematiek helpen oplossen. De roots van e-werken liggen trouwens in de zoektocht naar een oplossing voor mobiliteitsproblemen. In de jaren '70 werd *teleworking* in Californië ingevoerd om mobiliteitsnoden te verminderen en om zuiniger om te springen met energiebronnen, maar ook in de geest van "the greening of America" om milieubewuster te leven en te werken. Men ging dichterbij huis of thuis part-time werken om verplaatsingen te besparen. Maar het is vooral vanaf de jaren negentig dat met de opkomst van het internet, mobiele communicatie en de verdere uitbreiding van ICT-toepassingen, e-werken in steeds meer organisaties werd ingevoerd.

**E-WERKEN KAN LEIDEN
PRODUCTIVITEITS-STIJGING
EN EEN BETERE
COMBINATIE VAN WERK EN
GEZIN.**

De motieven van werkgevers en werknemers om het geloof in nieuwe vormen van werkorganisatie ook in daden om te zetten, zijn zeer divers. Want, hoewel momenteel gefocust wordt op e-werken als een mogelijk alternatief voor het dagelijks pendelverkeer, is het strategisch invoeren van e-werken in een organisatie bron van ook andere voordelen voor werkgevers en werknemers. E-werken kan namelijk niet enkel leiden tot een daling van het woon-werkverkeer van werknemers (en bijhorende kosten en lasten), maar ook leiden tot een productiviteitsstijging, een besparing op kantooruimte, een grotere flexibiliteit, een betere combinatie van werk en gezin, meer arbeidskansen voor bepaalde groepen, een verhoging van de motivatie, de jobtevredenheid en zo huidige werknemers fideliseren en nieuwe werkrachten (buiten de regio) aantrekken.

Om het maximum te halen uit deze nieuwe vorm van arbeidsorganisatie, moet men bewust zijn van de succesfactoren en valkuilen die samenhangen met specifieke kenmerken van de verschillende e-werktypen. Deze starterskit kan hierbij helpen.